

DADES DE LA CASA, I DELS SEUS SUCCESSIUS PROPIETARIS, ON S'ESTAVA SANT JOSEP ORIOL QUAN ANAVA A MATARÓ

En un treball de Manel Salicrú i Puig,¹ relatiu al carrer de Barcelona de Mataró, en el qual es va passant llista de diverses finques d'aquest carrer, llegim el següent: «Al segle XVII, a ca l'Alaberni del carrer de Barcelona —no sabem quina casa era— s'hi estava sant Josep Oriol, sacerdot barceloní, beneficiat de l'església del Pi, quan venia a Mataró. Un dels miracles atribuïts al sant és la seva doble presència, tant a Mataró com a Barcelona.»

Ens mou la curiositat de poder contestar preguntes com aquestes: qui era l'amic de Mataró d'aquell sant sacerdot?, quina era i com era la casa del carrer de Barcelona, que al·ludeix Manel Salicrú?, quins van ser successivament els seus propietaris?...

Avancem que la casa de Mataró que ara ens interessa és la de dos cossos del carrer de Barcelona, que avui té els números 40 i 42, amb dues botigues als baixos i dos habitatges en els estatges.

Tot seguit, ens referirem als seus antics propietaris i als canvis efectuats a l'immoble, fins arribar als darrers i actuals successors *mortis causae* de diverses generacions de la família Pinedà, de la qual avui, malgrat la importància que tingueren alguns dels seus membres en la societat de Mataró dels segles passats, ja no queda a la ciutat cap representant amb aquest cognom.²

EL MERCER O BOTIGUER DE TELES LAVERNI

Fins a l'any 1686, la finca que ara ens interessa analitzar havia servit de dependències del monestir de Carmelites Descalces. En traslladar-se les monges a l'ampli convent fet expressament per a elles, fora muralles, van vendre dos cossos d'aquestes dependències al botiguer de teles Esteve Laverni.

Per tenir una fotografia fefaent i conèixer com era el solar i la casa del carrer de Barcelona que avui té els números 40 i 42 i que fou d'Esteve Laverni, utilitzarem la descripció que consta a l'escriptura del notari de Barcelona Joan Baptista Plana Circuns, feta el 27 d'octubre de 1762 en aquesta ciutat.

Copiem l'encapçalament del document:

«Venda perpetua feta y firmada per lo Magnífic Sor. Dor. En Drets Joseph Bruguera y Rossell, en Barcelona domiciliat, Cohereu junt ab los demés Señors sos Germans per iguals parts y porcions,³ de la Hereditat y bens que foren de Esteve Laverni, Botiguer de telas de la Ciutat de Mataró, a favor del Magch. Señor Ramon Picó y Mir, Ciudadà Honrat de Barcelona y en ella populat, de totas aquellas Casas ab dos portals fora obrints, situades a dita Ciutat de Mataró y carrer anomenat de Barcelona, per preu de 1200 lliures».⁴

Així és la descripció que consta a l'escriptura:

«Totas aquellas casas ab dos portals fora obrints, ditas las “Casas den Viola”, que antiguament eran dos patis o cossos, part y deperthinències del Monastir baix Invocació de Ntra. Señora de la Concepció, ordre de Carmelitas Descalsas de dita Ciutat de Mataró, y son a la part de ponent de dit Monastir. /.../ Y se tenen ditas casas per la Obreria del Imperial Monastir de Snt. Cugat del Vallés, ço per lo Rnt Obtentor de aquella en nom de dita obreria, y baix domini y alou de aquell, sens prestació alguna de cens. Y terminaban antiguament los referits dos Patis o Cossos, a orient ab altre part de dit primer Monastir, a saber és, ab un Hort que antes fou del Magch. Joan Pongèm, y antiguament den Bassa; a migdia ab los Murs de dita Ciutat de Mataró mediant un carrer o passatge que allí és; a ponent ab honors de Joan Font y de altre Joan Font, Argenter de Mataró, Pare y fill; y de tramontana ab dit carrer de Barcelona. Vuy emperò terminan las referidas casas allí construhidas, a orient ab honor de Maria Esperança Grivér y Farregut, Muller de Nicolau Grivèr; a Migdia ab la Muralla de la Ciutat; a ponent ab honors del Rnt. Joseph Mandri Pbre., en Mataró residint; y a Tramuntana ab lo carrer dit de Barcelona.»

També consta a l'escriptura analitzada que Esteve Laverni havia adquirit la finca per compra efectuada a «las Rnts. Mare Priora y Religiosas del Monastir y Convent de Carmelitas Descalsas /.../ precedint las degudas solemnitats», el 7 de febrer de l'any 1686.⁵

La casa, doncs, igual que avui, tenia dues façanes: una donava al carrer de Barcelona i, la del darrera, al passatge o carrer de la Muralla, que avui és conegut com Muralla d'en Titus. Aquesta part del darrera tenia i té una petita eixida, que l'any 1787 va eixamplar-se una mica quan l'intendent general de Catalunya va cedir a Marià Picó –el fill del comprador de la finca als hereus de Laverni– «una porción de terreno y pared del pasadiso de la antigua muralla, /.../ de quince palmos de ancho, comprendiendo el grueso de la misma pared...».⁶ La façana principal, la del carrer de Barcelona, tenia els dos portals que es citen a l'anterior descripció, no pas els tres que té ara, ben singulars, que encara es conserven envoltats de carreus i configuren unes columnes que omplen i adornen molts espais de les parets.

Pot conjecturar-se que el portal de l'esquerra, mirant la façana, serviria per entrar a l'habitable, ja que en aquell cós hi havia l'ull d'escala per on podia pujar-se als dos pisos superiors, per viure-hi. A la banda del carrer també hi havia, i hi ha, un tercer pis, que sembla que podia destinar-se a golfa i servia per comunicar amb un terrat. L'altre portal serviria per a la botiga que comunicava amb un subterrani, amb una biga sorprenent –un arbre corpulent amb arrels i tot– des d'on s'anava a l'eixida. Avui encara hi ha el subterrani i l'eixida, malgrat que comunicats amb el primer pis.

Esteve Laverni, a l'escriptura abans analitzada, consta com un «botiguer de teles»; en altres documents més antics figura com un «mercer».⁷ Un mercer, tant podia considerar-se que era la persona que venia cintes, agulles, fils i diverses mercaderies a la menuda, com que es tractava d'un botiguer de teixits de seda i teles, que es consideraven més emprenedors i rics. Pensem que Laverni, si més no quan va vendre la casa, com així consta a l'escriptura, era un dels citats darrerament. Sembla que en el Mataró d'aleshores estaven a un nivell de riquesa i consideració social una mica per sota del grup més superior dels mercaders i negociants.⁸

L'any que Esteve Laverni va adquirir els patis o còssos, va coincidir amb l'any en què el Papa de Roma va concedir al futur sant barceloní, Josep Oriol i Borgunyà (1650-1702), el benefici de l'altar de Sant Lleonard, situat a l'església del Pi de Barcelona.

Esteve Laverni va casar-se amb Eulàlia Bruguera i Ravell, de Barcelona; va fer testament el 3 de maig de 1727, davant el vicari de la parròquia de Santa Maria de Mataró, Jaume Guiu. Malgrat tenir un fill, entre d'altres tres, anomenat Salvador, que va sobreviure els seus pares, en morir aquest sense descendència va correspondre l'herència d'Esteve Laverni, d'acord amb les clàusules del testament, als germans Bruguera de Barcelona, com a successors del seu besavi. Laverni també tingué tres filles; d'aquestes, especialment Catalina i Josepa, tingueren força vincles i connectaren en diverses situacions amb el futur sant Josep Oriol.

CONNEXIONS DEL SANT AMB MATARÓ I, SINGULARMENT, AMB LAVERNI. NOTÍCIA D'ALGUN DELS SEUS MIRACLES

Cal suposar que la preferència d'anar a Mataró que sentia sant Josep Oriol, obeiria al fet d'haver tingut la seva mare de llet, Catalina, com una segona mare; Catalina, esposa del mataroní Antoni Bruguera, del carrer Nou de Mataró, quan va passar a Barcelona va allotjar Josep Oriol molt de temps a casa seva. També hi influiria la circumstància d'haver estat amic íntim del jove Joan Bruguera, que, estant a Barcelona amb ell, havia seguit els consells del sant i l'havia acompanyat en els devots exercicis fets a Sant Felip Neri; Bruguera coneixia les lluites que el sant havia tingut amb el dimoni quan estava a casa dels seus pares, i explicaria aquest fet als seus fills a Mataró.

Respecte a la relació del sant amb Esteve Laverni, del carrer de Barcelona de Mataró, que esdevindria entranyable, quasi familiar, potser tindria el seu origen en la circumstància que el botiguer de teles estava casat amb un familiar dels Bruguera; i també pel tracte de caràcter espiritual mantingut amb les filles de Laverni, especialment amb Catalina i amb Josepa, quan aquesta, essent vídua de l'arquitecte Rosell, es dedicava a obres de caritat. Una filla seva, Eulàlia Rosell, es casaria amb el notari Joan Bruguera, com així ho havia profetitzat el futur sant Josep Oriol.

Tot seguit ens referirem a les relacions del sant amb Esteve Laverni i a les seves estances a la casa d'aquest, i, sobretot, als miracles que es van produir a la casa del carrer de Barcelona. Abans, tractarem del que s'afirmava a l'inici, en el treball de Manel Salicrú que ha motivat aquest estudi, sobre la facultat posseïda pel sant de ser a dues poblacions o llocs a la vegada. Per a unes i altres coses, ens servirà de font de coneixement la narració de la vida del sant, feta per Joan Ballester i Claramunt,⁹ canonge penitenciari de la catedral de Barcelona.

En aquesta obra, es donen variats exemples de l'aparent facultat del sant de trobar-se sovint a dos llocs, la qual cosa aquest canonge qualifica de *don de agilidad*; explica que aquest do és propi tan solament dels cossos glorificats, i consisteix «en que el cuerpo, sin sentir el peso de la carne, goza de una actividad maravillosa que le permite recorrer en breve tiempo las distancias más lejanas». Només copiarem un exemple del do d'agilitat del futur sant, que explica, sobre un cas succeït a Mataró, el referit canonge. És així:

«... Dirigiéndose en coche hacia Mataró en compañía de otros amigos el Sr D. José de Pinós, marqués de Barberà, encontró en la plaza de Santa Ana [de Barcelona] al Dr. Oriol, que con su acostumbrada esclavina e imprescindible breviario se dirigía también al mismo punto. [a Mataró]. Deseosos aquellos de tener consigo tan agradable compañero, instáronle a que subiera al carruaje a fin de evitarle las incomodidades del camino y llegar cuanto antes al término de su viaje. Mas él, después de agradecerles cortesmente tan delicada atención, se excusó como pudo, cumpliendo el firme propósito de andar a pie en todas sus correrías. Con esto, se largaron aquellos, trotando las mulas de su coche. Mas, ¡oh sorpresa! al llegar ya cerca de aquella población, encontraron al Dr. Oriol tranquilamente sentado al pie de una cruz que había junto a la entrada de Mataró.

Preguntáronle como había podido alcanzarles, siendo así que ellos habían ido al trote de sus mulas y él a pie según costumbre; mas él, como si nada de extraño tuviera la pregunta, les contestó que había andado con buena pausa y que estaba rezando, dejándoles completamente admirados y convencidos de haber sido ello obra milagrosa.»

Aquest relat, igual que altres de semblants que demostren el *don de agilidad* (BALLESTER, 511), va servir i consta en el procés de canonització del sant.

Respecte a la casa d'Esteve Laverni, cal destacar que pel canonge s'explica que va ser «de las más íntimas de nuestro Santo a quien tuvo el honor de recibir por huesped» (BALLESTER, 466).

La casa va ser el lloc elegit pels malalts de pobles veïns, que esperaven el miracle del sant que els guarís; eren tants, que fins va pensar-se en l'eventualitat de trobar un altre lloc als afores de la població per poder acollir-los amb més comoditat.

Citarem només uns concrets casos de curacions o actes singulars, originats a can Laverni per obra del sant, que consten a la narració del canonge Ballester i Claramunt. El més destacat és, potser, la curació de la jove de 18 anys Mònica Arnó, paralítica des de feia molt temps, que va comparèixer a la casa del botiguer de teles del carrer de Barcelona, esperant un miracle. «Nuestro Santo –seguim la narració del canonge feta a la plana 463– comprendiendo de momento el estado de alma de aquella enferma, se le acercó al oído para decirle se reconciliara con Dios, despachándola entonces sin haberla santiguado. Cumplida por ella el piadoso encargo y vuelta al mismo lugar apoyada en sus dos muletas, el Dr. Oriol exhortóla en alta voz a tener mucha confianza en el Señor, asegurándole que saldría de allí perfectamente curada, como repentinamente sucedió apenas hubo hecho sobre ella la señal de la cruz». Segueix la narració, on es constata que la malalta va fer un gran salt de tan alegre que estava, i la multitud que va presenciar els fets van acompanyar-la fins a casa seva. El cas, amb la corresponent prova de testimonis, va incloure's en el procés de beatificació.

Un altre afer succeït a can Laverni, i que també va constar explícitament en el procés referit, es refereix al conegut com el de les sardines. A nosaltres ens costarà potser una mica trobar-hi el mèrit que se li va donar: el de l'obediència...

El sant era conegut com el doctor Pa-i-aigua, en atenció a la seva extraordinària austeritat. Menjava només rosegons de pa i, per celebrar les festes, recollia algunes herbes que barrejava amb cendra, enlloc de fer-ho amb oli i sal, i en festes molt solemnes prenia una sardina, també amb cendra...

Ara explicarem el que succeí a can Laverni, segons la narració del canonge Ballester (BALLESTER, 424):

«...Nadie vaya a creer que nuestro Santo sujetara su voluntad unicamente a sus superiores /.../ cumplió su voto a obedecer a quienquiera que le mandase.../ Prueba de lo primero es el siguiente hecho que se lee en los Procesos de beatificación. Hallándose un día en la ciudad de Mataró, hospedado, según es costumbre, en casa de los Sres. Laverni, observaron los comensales que el Dr. Oriol no quería comer otra cosa que el pan que había puesto en la mesa, a pesar del empeño que algunos tenían de que probara un plato de sardinas. Mas como cebo para su extremada sumisión, hicieron que la jovencita Francisca Quingles y Laverni le presentase dos de aquellos pescados, mandándole se los comiera en virtud de santa obediencia.»

Segueix la narració, on es constata que el sant va obeir «dejando admirados a todos por su profundo rendimiento de juicio a la voz de una niña de 14 años.»

Queda molt clar que la casa d'Esteve Laverni va servir per allotjar el futur sant Josep Oriol quan aquest anava a Mataró, i que, fins i tot, hi acudien multituds de persones per cercar curació i consells. Podria ampliar-se el que s'ha exposat, amb altres qüestions i circumstàncies relatives al sant, a la ciutat de Mataró i altres localitats del Maresme. Ara caldrà acabar l'anàlisi, perllongant el que sabem de la casa del carrer de Barcelona, números 40-42.

CONTINUACIÓ DELS NOMS DELS OCUPANTS (CIUTADANS HONRATS PROPIETARIS DE L'IMMOBLE), I DE LES CIRCUMSTÀNCIES DE L'EDIFICI QUE FOU D'ESTEVE LAVERNI I QUE ACABARIA, MÉS TARD, D'ALLOTJAMENT DE LLOGATERS

Des de l'adquisició de l'immoible pel ciutadà honrat Ramon de Picó i Mir, la casa ja no es destinaria pas a botiga, sinó del tot a habitacle, amb un despatx per als advocats de les famílies que successivament l'ocuparen. Ramon de Picó que, com sabem, va comprar la finca l'any 1762, vivia a Barcelona, on va continuar residint; i el seu fill, Marià de Picó i de Guardia, a qui va passar la propietat per heretament, també tenia el seu domicili a Barcelona, servint, doncs, la casa de Mataró, de residència accidental.

Per motiu de la venda efectuada el 28 de maig de l'any 1792, pel ciutadà honrat Marià de Picó a favor del també ciutadà honrat Antoni de Pineda i d'Isern, la finca passà a l'hereu d'una família originària de Castellterçol amb una important casa pairal situada allà, també, doncs, fora de Mataró. Avancem, però, que després d'algunes generacions, els Pineda es convertiren en una de les famílies més conspícues del Mataró del segle XIX.

Els Pineda eren antics paraires de Castellterçol, que s'havien enriquit amb el comerç de la llana i amb els pous de gel; s'acabarien convertint en importants terratinents i adquiririen el títol de ciutadà honrat de Barcelona. Al·ludint els Pineda de finals del segle XIX, es deia, destacant la seva riquesa i la quantitat de finques que posseïen, el verset següent: «L'Utset i l'Utsetó, Sauvantes i l'Aranyó, Pregona i Torroella, les propietats d'en Trapella».¹⁰

El comprador de la finca de Mataró s'havia casat a Castellterçol, el 26 de novembre de 1750, amb la mataronina Antònia de Llentiscar (Daviu) i Brichfeus; potser aquest fet va propiciar la compra. El seu fill, Antoni de Pineda i Llentiscar, l'hereu, que era advocat, malgrat haver nascut a Castellterçol, va ser síndic personer del Comú de Mataró els anys 1806 i 1807. Ell va propiciar més comoditat a la casa per poder-hi viure, i la dotà d'aigua de mina.¹¹

L'hereu d'Antoni, Ignasi de Pineda i de Morenes (1788-1846), que tanmateix va néixer i morir a Castellterçol, va contribuir definitivament a què la família Pineda

s'arrelés a Mataró, sobretot per la circumstància de casar-s'hi amb la pubilla Josepa Peradejordi i de Cerdà, el 29 de març de l'any 1818; a més, va ser síndic procurador general de la ciutat l'any 1830.

Després, el seu fill i hereu, Josep de Pineda i Peradejordi (1819-1887), distingit jurisconsult, ja va néixer i morir a Mataró, d'on seria regidor i alcalde. Aquest, però, ja no viuria sempre a l'antiga casa d'en Laverni, sinó que passaria a la dels Peradejordi, més gran i senyoriuola, situada també al carrer de Barcelona, a la plaça de la Peixateria.

La primitiva residència a Mataró, pels consignats ciutadans honrats, havia resultat àmplia i estimable d'acord amb l'hàbit de la societat d'aleshores. La casa queda ben dibuixada en un inventari fet l'any 1846. A la planta baixa, hi havia un estudi o despatx i el menjador, cuina i rebost. El primer pis és on es rebien les visites, en una saleta o, per a persones importants, a l'*estrado*; també hi havia dormitoris i recuartets; en el segon pis es trobaven més dormitoris, recuartets i alcoves.¹²

Aquest casalot de dos portals del carrer de Barcelona, habitat durant molts anys per ciutadans honrats, en ser abandonat per l'hereu Pineda, va sofrir transformacions en el seu interior i, àdhuc, a l'exterior, per destinar-lo a lloguer. Es convertí en dues botigues al baix i dos habitacles, un a cada pis, s'anul·là l'escala interior, i se'n construí una altra, amb entrada per l'exterior, amb un nou portal per accedir als habitacles; és tal com resta avui, amb tres portals a la façana.¹³

EPÍLEG

Sense ser necessari, volem, tanmateix, rematar el lliurament de les notícies que coneixem de la casa del carrer de Barcelona, afegint dues curioses anècdotes.

Retrocedim un altre cop a la generació d'Ignasi de Pineda, per comentar un cas relacionat amb una capelleta dedicada a sant Ignasi, que està i estava, segons el mencionat inventari, al jardí de l'immoble; és ben comprensible creure que va ser ell qui va encarregar la seva construcció, cap a l'any 1820 i escaig, que és el que hi figura. Cal referir-se a la qüestió, per concórrer en una circumstància ben excepcional, descomptant la d'haver-se situat a la façana del darrera, en el jardí o eixida existent, mirant cap al petit carrer conegut amb el nom de Muralla d'en Titus, enlloc de fer-se de cara al carrer de Barcelona.

La persecució religiosa iniciada el juliol de l'any 1936 va promoure que, per una ordre de 21 de setembre de 1937 de l'ajuntament mataroní, es decretés no sols la total destrucció de les nombroses capelletes que hi havia aleshores a les façanes, sinó que no en quedés cap vestigi.¹⁴ Tanmateix, cal qualificar de sorprenent, i quasi miraculós, el fet que la capelleta i el sant subsistissin, i fos, potser, l'única de la ciutat que, desobeint les ordres existents aleshores, va mantenir-se a Mataró.

La segona anècdota a destacar en relació a l'immoble que tractem és que, quan va editar-se un interessant opuscle del recorregut a fer per la ciutat vella, considerada una ciutat barroca, configurada –com es deia– al segle XVII i desenvolupada durant el segle XVIII,¹⁵ en un plànol s'assignava a l'immoble el número 9, amb el nom de Casa de la joieria Cabré. Aquesta joieria era una de les botigues existents aleshores, a més d'una altra dels baixos, ocupades ambdues per inquilins que avui ja no hi són, i estan llogades a altres persones i negocis; així, la joieria ara és una botiga dedicada a fotografia. Sembla oportú cercar una denominació menys subjecta al temps i que no es limiti a una sola part de l'edifici.

Podem suggerir que es bategi l'immoble com can Laverni? En fer-se el recorregut, el cicerone podria explicar als acompanyants el cas de l'estada de sant Josep Oriol i els seus miracles, ocorreguts a Mataró en el segle XVII.

Antoni Martí Coll

NOTES

- 1.- «El Mataró d'abans. El carrer de Barcelona», *Cambres. Butlletí Informatiu*, número 8 (2n semestre de l'any 2003). Cambres de la Propietat de Girona, Manresa, Mataró, Sabadell, Tarragona i Terrassa.
- 2.- Els darrers membres de la família que, amb el cognom Pineda, residiren a Mataró, foren els Pineda i Gualba, al començament del carrer de Barcelona; descendien de Lluís Pineda, i aquest de Joaquim Pineda, germà de l'hereu Josep de Pineda i Peradejordi.
- 3.- El doctor en drets que figura com a venedor a l'escriptura analitzada, és Josep Bruguera Rossell, cohereu dels seus sis germans: Francesc, sotstinent d'infanteria; Joan, notari; Gerònima, casada amb el doctor en drets Ubach; Eulàlia, casada amb Gualva, notari; i les monges Josepa i Maria Paula, del convent de Nostra Senyora dels Àngels de Barcelona.
- 4.- Consta que «dit Sor. Ramon Picó prengué pcessió de ditas casas /.../ als 30 de Octubre 1762». En poder de Bonaventura Català i Mas, notari de Mataró.
- 5.- Notari de Mataró Segimon Ros.

- 6.- «En poder de Vicente Gibert, Escribano Major de la Intendencia de Cataluña, en Barcelona a los 27 de julio del año 1787».
- 7.- «Estephanus Lavernia marserius matarone habitator...» Inventari dels béns de Joan Nau Viola, mercer. Any 1626. JOAN GIMÉNEZ I BLASCO, *Economia i societat. Mataró, 1600-1639*. Accésit Premi Iluro 1983. Editorial Dalmau (Mataró 1984), 184.
- 8.- JOAN GIMÉNEZ I BLASCO, *Economia*, 107.
- 9.- JOAN BALLESTER I CLARAMUNT, prevere, *Vida de San José Oriol*. Impremta d'Eugeni Subirana (Barcelona 1909).
- 10.- JAUME CARRERA I PUJAL, *La vila de Castellterçol*. Impremta Clarassó (Barcelona 1948), 57, 62, 68, 186, 205, 206, 212. ANTONI PLADEVALL I FONT, *Castellterçol. Història de la vila i del seu terme*. Eumo Editorial / Ajuntament de Castellterçol (abril 1991), 273, 285, 290.
- 11.- ANTONI MARTÍ COLL, «L'aigua de mina a les cases particulars...», *Fulls/61 del Museu Arxiu de Santa Maria* (Mataró, abril 1998).
- 12.- FRANCESC COSTA I OLLER, *Mataró liberal 1820-1856*. Premi Iluro 1984 (Mataró 1985), apèndix I-5; 274 i ss.
- 13.- El 23 de juny de l'any 1903, l'hereu, Alfons de Pineda i de Manresa, va cedir l'immoble del carrer de Barcelona, que havia estat del botiguer de teles Esteve Laverni, a la seva germana soltera Dolors; i aquesta, segons testament de 29 de juliol de 1935, va donar-lo al seu nebot, Joaquim Martí de Pineda, passant més tard als seus descendents. Notaris Joaquim Cabañes i Josep Maria Monfort, respectivament.
- 14.- RAFAEL SOLER I FONRODONA, «Les capelletes dels carrers de Mataró», *Fulls/22 del Museu Arxiu de Santa Maria* (Mataró, abril 1985).
- 15.- *Recorregut pel Barroc –Santa Maria, les places i la casa de còs– de Mataró*. Institut Municipal de Mataró, Diputació de Barcelona i Museu Arxiu de Santa Maria de Mataró.